

Економске користи родне равноправности у ЕУ

Унапређење родне равноправности има пуно позитивних ефеката на појединца, као и на друштво уопште. Већа родна равноправност у ЕУ би имала снажне, позитивне и временом све веће ефекте на БДП, виши ниво запослености и продуктивности, а могла би и да пружи одговор на изазове који се тичу старења становништва у ЕУ.

Истраживање које је спровео Европски институт за родну равноправност о „економским користима родне равноправности“ предочава нам убедљиве нове доказе који указују на позитивне ефекте смањења родне неравноправности у области образовања на пољу природних наука, технологије, инжењеринга и математике (STEM – Science, Technology, Engineering and Mathematics), активности на тржишту рада и зарада. Осим тога, они показују да би обједињено решавање различитих аспеката родне неравноправности, као целине, вероватно дало позитивније ефекте од решавања сваког од аспеката неравноправности појединачно, будући да се ефекти родне равноправности у једној преливају и у друге области.

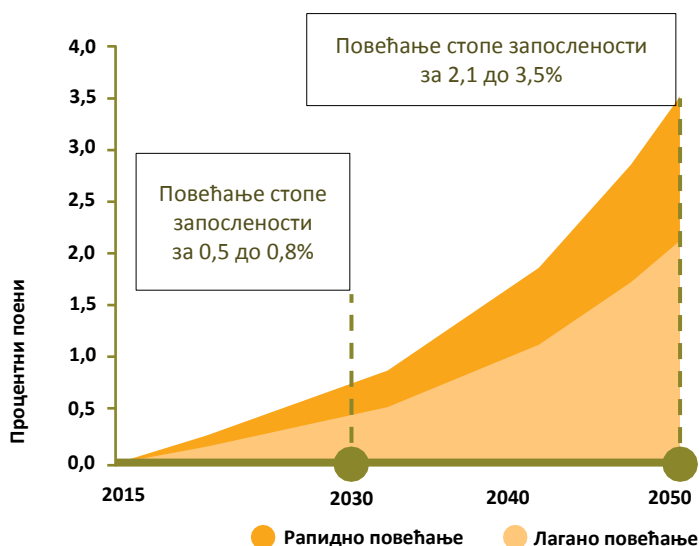
Које су економске користи родне равноправности?

Већа запосленост и више радних места

Стопа запослености у ЕУ ће остварити значајан скок ако се женама обезбеди више једнаких могућности за образовање на пољу природних наука, технологије, инжењеринга и математике, као и могућности на тржишту рада. То би допринело расту стопе запослености у ЕУ за 0,5 до 0,8 процентних поена до 2030. године, односно за 2,1 до 3,5 процентних поена до 2050. године. Стопа запослености у ЕУ ће 2050. године порастати на скоро 80% ако дође до значајних побољшања на пољу родне равноправности, док би без тих побољшања износила 76%. Уколико се на тржиште рада укључи већи број жена и/или уколико стекну образовање у областима у којима је изражен недостатак стручних кадрова и које имају добру перспективу запошљавања у будућности, нпр. природне науке, технологија, инжењеринг и математика, оне ће имати шансу да се запосле и тиме дају велики допринос привреди. Такав потез би допринео повећању зарада и смањењу јаза у зарадама жена у односу на мушкарце. Смањивање родног јаза у зарадама такође може имати важну улогу у привлачењу већег броја жена на тржиште рада.

Слика 1: Ефекат унапређења родне равноправности на запошљавање

КРЕТАЊЕ СТОПЕ ЗАПОСЛЕНОСТИ У ВРЕМЕНУ

ПОВЕЋАЊЕ БРОЈА РАДНИХ МЕСТА (рапидно повећање)

ПОВЕЋАЊЕ БРОЈА РАДНИХ МЕСТА (лагано повећање)

Повећање БДП

Елиминисањем родних јазова у ЕУ било би отворено онолико нових радних места колико их има у некој европског земљи средње величине

Унапређења у погледу родне равноправности би довела до отварања још 10,5 милиона радних места до 2050. године, од чега би корист имали и жене и мушкарци. Приближно 70% тих радних места би заузеле жене, с тим да би се стопе запослености мушкараца и жена дугорочно приближавале и до 2050. године достигле ниво од 80%. Број новоотворених радних места би се оквирно могао упоредити са бројем радних места у Холандији.

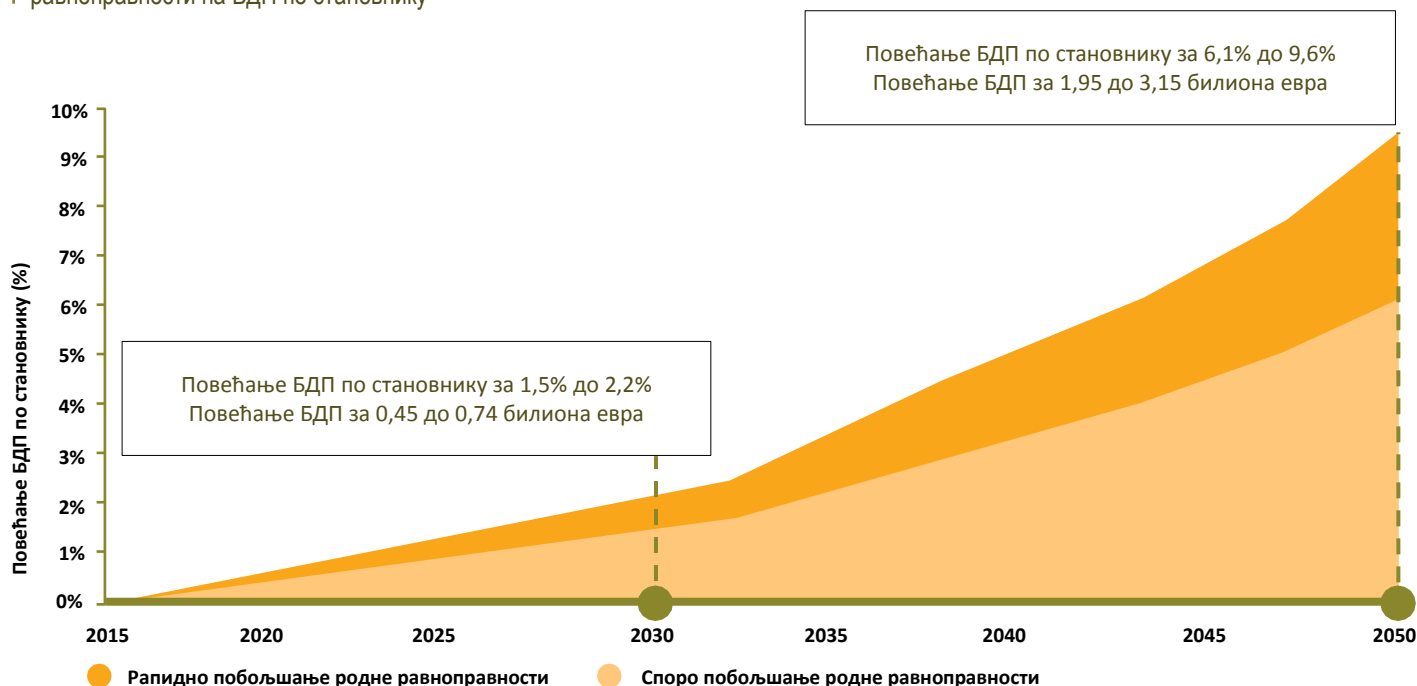
Нова радна места која заузимају жене нарочито су важна јер могу помоћи у смањењу сиромаштва, што је један од кључних приоритета стратегије ЕУ 2020. Према закључцима студије коју је Европски институт за родну равноправност (EIGE) недавно спровео о женама и сиромаштву, сиромаштво генерално више погађа жене него мушкарце због лошије перспективе када је реч о запошљавању и зарадама (EIGE, 2016). Запосленост, дакле, смањује ризик сиромаштва жена.

Родна равноправност има снажне, позитивне ефекте на БДП, који временом постају све већи и могу по значају претећи друге интервенције на тржишту рада и на пољу образовања

До 2050. године, унапређење родне равноправности би довело до **повећања БДП по становнику у ЕУ за 6,1% до 9,6%**, односно за 1,95 до 3,15 билиона евра. Ово повећање би било видљиво већ 2030. године, до када би БДП по становнику порастао до 2%. Повећање је превасходно последица раста стопе запослености жена и њихове веће заступљености на пословима у области природних наука, технологије, инжењеринга и математике (STEM), који су уједно и продуктивнији.

У поређењу са политиком тржишта рада и образовања, политика родне равноправности има већи ефекат на БДП. Стога родна равноправност представља веома битну меру јавне политике за подстицање привредног раста. На пример, недавна студија Генералног директората за образовање и културу показала је да би повећање нивоа школске спреме у државама чланицама ЕУ довело до повећања БДП у ЕУ за 2,2% до 2050. године (DG EAC, 2016), што је много мање од процењеног ефекта повећања родне равноправности.

Слика 2: Ефекат побољшања родне равноправности на БДП по становнику

Земље које унапређују родну равноправност оствариће веће користи

Процењени ефекат унапређења родне равноправности на БДП значајно се разликује међу државама чланицама ЕУ и зависи од тренутног оствареног нивоа родне равноправности. Уопштено посматрано, резултати су веома позитивни, при чему неке од земаља очекују повећање БДП од око 4%, док процена за неке друге иде и преко 10%.

Већи ефекти се обично везују за земље у којима је родна равноправност ниско на листи приоритета. Студија показује да би те земље имале велику корист када би родној равноправности посветиле више пажње. То има посебан значај у контексту инклузивног раста у ЕУ, чији је циљ смањење разлика између региона и настојање да се користи раста осете у свим деловима ЕУ.

Земље у којима постоји велики простор за побољшање могу остварити значајан економски бољитак од вишег степена родне равноправности. Очекује се да побољшање родне равноправности у тим земљама доведе до повећања БДП у просеку за око 12% до 2050. године.

Државе чланице ЕУ које тренутно имају ограничене мере за побољшање родне равноправности највише добијају од смањења родног јаза

Земље са најбољим резултатима на пољу родне равноправности, према Индексу родне равноправности Европског института за родну равноправност, већ су оствариле завидне нивое родне равноправности, па самим тим већ уживају у неким од економских користи које из тога проистичу. Ипак, даље побољшање родне равноправности може чак и таквим државама чланицама обезбедити додатну економску добит, обично око 4% БДП.

Слика 3: Ефекат родне равноправности: разлике међу државама чланицама ЕУ у погледу БДП 2050. године

Раст конкурентности

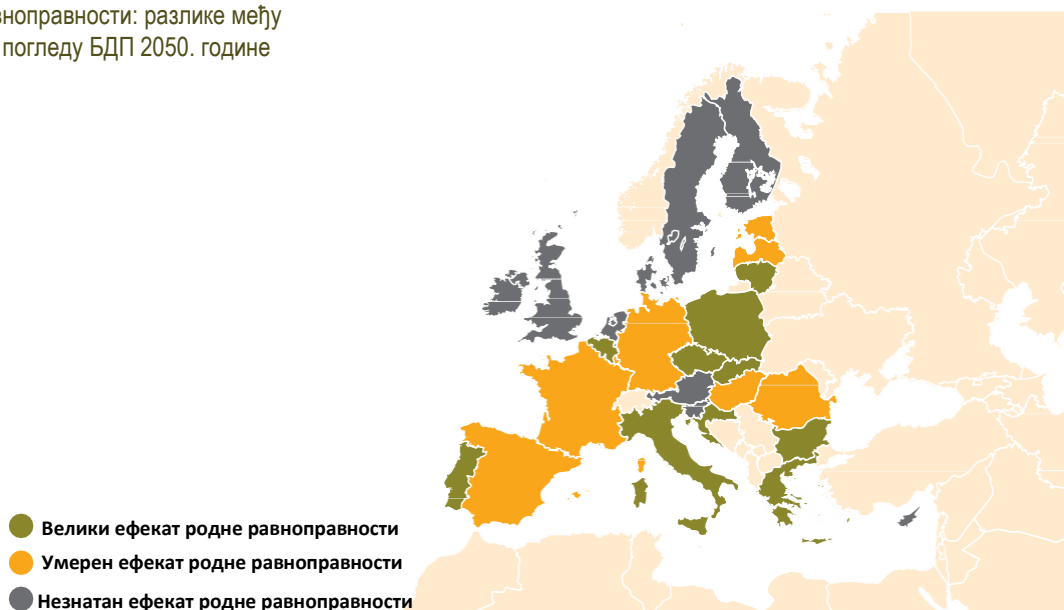
Већа родна равноправност би могла да унапреди дугорочну конкурентност привреде ЕУ

Мере за остваривање родне равноправности би могле допринети повећању потенцијалног производног капацитета привреде и нижих цена. Кад се ти токови покрену, ЕУ би могла да производи више добара и услуга сопственим капацитетима и да постане конкурентнија на међународним тржиштима. То би допринело побољшању спољнотрговинског биланса, при чему би до 2050. године извоз ЕУ порастао за 1,6% до 2,3%, а увоз би опао за 0,4% до 0,7%. На тај начин би спољна трговина задржала статус једног од кључних покретача раста у Европи, у складу са стратегијом Европа 2020.

Суочавање са изазовима старења становништва у ЕУ

На основу закључака недавног истраживања у овој области, сматра се да побољшање родне равноправности у образовању, партиципацији на тржишту рада и равномернија подела неплаћеног рада између жена и мушкараца доприноси повећању фертилитета. Више стопе фертилитета даље воде ка бројнијем становништву, а тиме и повећању дугорочне понуде радне снаге. Процењује се да ће до 2050. године повећање фертилитета довести до раста запослености за 1,3 до 2,6 милиона људи. Већи број запослених има посебан значај у светлу актуелних демографских пројекција за ЕУ, које предвиђају изразито повећање броја старијих особа које су неактивне на тржишту рада (стратегија ЕУ 2020).

¹ Земље су груписане на основу Индекса родне равноправности Европског института за родну равноправност.

Родна неравноправност: пропуштена прилика за макроекономски раст?

Родна равноправност већ дуги низ година представља стратешко опредељење Европске уније. Међутим, родна неравноправност се задржала у неколико области, подривајући економске могућности жена и наносећи штету глобалној привреди.

Спој више чинилаца током живота жене доприноси опстајању неравноправности:

- подела у избору образовања према полу;
- ниска партиципација у радној снази;
- ниже зараде;
- несигурно запослење;
- неједнака подела неплаћених послова у домаћинству.

Упорни опстанак неравноправности наноси значајну штету женама и мушкарцима, послодавцима и друштву у целини, јер због њих велики део талента остаје недовољно искоришћен.

Родна неравноправност у Европи: Основне чињенице и подаци (2015)

- Жене су и даље недовољно заступљене у секторима природних наука, технологије, инжењеринга и математике. У овим областима, 75% студената су мушкарци.
- Родни јаз у запослености у ЕУ у просеку износи 11,6% и повећава се са бројем деце у породици.
- Презаступљеност жена у пословима са непуним радним временом утиче не само на њихову укљученост на тржишту рада, већ и на њихов ризик сиромаштва или социјалне искључености. У просеку, 2015. године је 32,1% жена радило са непуним радним временом, док је то био случај код 8,9% мушкараца.
- Такође, стопе запослености са непуним радним временом се код жена повећавају са бројем деце коју имају. Тако је 39% жена широм ЕУ навело „чување деце или немоћних одраслих особа“ као главни разлог због којег не траже посао, док је то случај код само 4% мушкараца.
- Жене у просеку зарађују 16,1% мање од мушкараца у ЕУ, што значи да би током једне године морале да раде приближно 40 дана дуже (односно до краја фебруара) да би зарадиле износ који мушкарци имају већ крајем претходне године (Eurostat, 2016; 2016b).

Коришћена литература

DG EAC (2016), Study on the potential of education to cause macroeconomic imbalances and negative spillovers

European Institute for Gender Equality (2016), Poverty, Gender and Intersecting Inequalities. Review of the implementation of an area A: Women and Poverty of the Beijing Platform for Action, Publications Office of the European Union, Luxembourg, http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/ti_pubpdf_mh0416244enn_pdfweb_20161208181320.pdf

European Institute for Gender Equality (EIGE) (2015), Gender Equality Index 2015 - Measuring gender equality in the European Union 2005-2012, Publications Office of the European Union, Luxembourg <http://eige.europa.eu/content/document/gender-equality-index-report>

Eurostat (2016): Gender Statistics; http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Gender_statistics

Eurostat (2016b): Employment Statistics; http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Employment_statistics

О студији

Студија о „економским користима родне равноправности“ једиствено је истраживање овог типа у контексту ЕУ. То је прва студија ове врсте која се користи робусним економетријским моделом за процену широког спектра макроекономских користи родне равноправности у неколико ширих области, попут образовања, активности на тржишту рада и зарада.

Целокупни резултати студије показују да би већа родна равноправност допринела:

- отварању додатног броја од 6,3 до 10,5 милиона радних места до 2050. године, при чему би око 70% тих послова заузимале жене;
- позитивним ефектима на БДП, који би временом постајали све већи;
- повећању БДП по становнику за скоро 10% до 2050. године.

У студији је коришћен макроекономски модел ЕЗМЕ за процену економских ефеката повећања родне равноправности. ЕЗМЕ је емпиријски макроекономски модел посебно осмишљен за моделирање исхода на нивоу ЕУ и држава чланица.

Све публикације, детаљни резултати студије и методологија могу се преузети на вебсајту Европског института за родну равноправност.

Међу резултатима студије о економским користима родне равноправности у ЕУ налази се и 9 публикација:

1. Преглед литературе: постојећи докази о друштвеним и економским користима родне равноправности и методолошки приступи (*Literature review: existing evidence on the social and economic benefits of gender equality and methodological approaches*)
2. Прегледи стања у ЕУ и њеним државама чланицама (*EU and EU Member States overviews*)
3. Извештај о емпиријској примени модела (*Report on the empirical application of the model*)
4. Како су прикупљени докази: сажетак теоретског оквира и модела (*How the evidence was produced: briefing paper on the theoretical framework and model*)
5. Како су прикупљени докази: информативна брошура о теоретском оквиру и моделу (*How the evidence was produced: factsheet on the theoretical framework and model*)
6. Економски ефекти родне равноправности у контексту политике ЕУ: сажетак (*Economic impacts of gender equality in the EU policy context: briefing paper*)
7. Економски ефекти родне равноправности: сажетак (*Economic impacts of gender equality: briefing paper*)
8. Како родна равноправност у образовању на пољу природних наука, технологије, инжењеринга и математике доприноси привредном расту: сажетак (*How gender equality in STEM education leads to economic growth: briefing paper*)
9. Како смањење родног јаза у активности на тржишту рада и зарадама доприноси привредном расту: сажетак (*How closing the gender labour market activity and pay gaps leads to economic growth: briefing paper*)

Европски институт за родну равноправност

Европски институт за родну равноправност (EIGE) је центар ЕУ за изучавање родне равноправности. Институт пружа подршку креаторима јавне политике и свим релевантним институцијама у њиховим настојањима да равноправност између жена и мушкараца постане реалност за све Европљане пружајући им конкретну стручну помоћ, као и упоредиве и поуздане податке о родној равноправности у Европи.

Подаци за контакт

<http://eige.europa.eu>
facebook.com/eige.europa.eu
twitter.com/eurogender
youtube.com/eurogender
eige.sec@eige.europa.eu

European Institute for Gender Equality
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilnius

MH-01-17-095-EN-N
978-92-9493-746-9
10.2839/96823